

ідеологічних нашарувань і суб'єктивних уподобань погляд на історичні процеси і постаті, які протягом тривалого часу були заборонені або штучно замовчувалися. Можливість ввести до наукового обігу великий масив нових документів дозволив намалювати об'єктивну картину історичного процесу, дати зважену і неупереджену оцінку діяльності видатних діячів, і на основі цього зробило можливим перегляд ставлення до багатьох об'єктів історико-культурного надбання. В той же час, Закон України «Про охорону культурної спадщини» не вирішує низку нагальних проблем, оскільки необхідні низка підзаконних актів, які б регулювали їх виконання.

Незважаючи на прийняття низки документів, проведення різних заходів національна культурна спадщина переживає непрості часи. Безцінні скарби України, які пережили віки і стали надбанням світової культури, залишаються беззахисними. Частина з них руйнується під впливом природних явищ, жорстоких воєн, але в багатьох випадках пам'ятки зникають внаслідок нігілістичного ставлення до них, мізерного фінансування на їх охорону, в умовах комерціалізації внаслідок тотального наступу на історичні центри міст, коли під сучасною забудовою зникають пам'ятки архітектури і історії.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.
2. Звід законів Української РСР. – Т.3. – К., 1986. – С.649.
3. Закон України «Про охорону культурної спадщини» // Правова охорона культурної спадщини. Збірник документів. – К. 2006. – С.143.

Від розвитку правосвідомості до реформ законодавства

Оверченко А.І., старший викладач кафедри психології та педагогіки ННПП НАВС, кандидат психологічних наук

Однією з найважливіших умов реформування законодавства в Україні є розвиток і становлення високого рівня правової свідомості у громадян. Не закони, а саме правосвідомість являється основою розвитку правової держави. Правова держава – це така держава, в якій юридичними засобами реально забезпечено максимальне здійснення, охорону та захист основних прав людини. Вона є одним із найвизначніших загальнолюдських політико-юридичних ідеалів. У побудові правової держави повинен брати участь кожен громадянин країни, він же несе відповідальність за її функціонування і розвиток [1; 2]. Це можливо лише за наявності у громадян високого рівня правосвідомості. Вивченню проблеми правосвідомості присвячені дослідження низки вчених: Ю.П. Битяка, Л.В. Васільєвої, В.В. Войтова, О.О. Газенко, Л.М. Герасіної, О.Г. Даниляна, О.П. Дзьобаня, М.А. Єлізарової, І.О. Ільїна, Ю.Ю. Калиновського, Н.Г. Манойло, В.М. Оржеховської, Т.М. Мартинюк, А.Р. Мащока, О.М. Столяренка, І.В. Тишиної, О.Ю. Тодики, В.О. Татенка, С.А. Тихонова, Н.О. Ткачової, Ю.В. Чуфаровського, С.І. Яковенка та ін.

Правосвідомість – це цілеспрямоване відображення правової дійсності, засноване на морально-етичних поглядах, виражене в сукупності знань

людини про правову дійсність, ставленні до неї, та регуляції поведінки людини в юридично значимих ситуаціях.

Виходячи з визначення суті правосвідомості, виділяються її наступні структурні компоненти: когнітивний, оціночний і регулятивний. Когнітивний компонент містить у собі знання (поняття і уявлення) про правову дійсність, а саме: знання про право та закон, їх роль і призначення в життєдіяльності суспільства, основи адміністративного, кримінального, трудового, цивільного права, сутність і зміст юридичної відповідальності, права, свободи та законні інтереси людини тощо. Оціночний компонент являє собою систему ставлень до неї, а саме: ставлення особистості до: права і законодавства (його принципів, норм, інститутів); правоохоронних органів (прокуратури, адвокатури, суду, юстиції, органів внутрішніх справ, їхньої діяльності); правової поведінки людей; власної правової поведінки. Регулятивний компонент являє собою переконання людини діяти згідно правових норм, а саме: дотримуватися законів, поважати та не посягати на права інших людей.

Показниками сформованості структурних компонентів правосвідомості виступають наступні: когнітивного компоненту – адекватність, повнота, усвідомленість знань про правову дійсність; оціночного – характер ставлення до явищ правової дійсності, його стійкість і дієвість; регулятивного – адекватність, широта, стійкість і дієвість правових переконань особистості діяти згідно правових норм.

Важливо відмітити, що правосвідомість може піддаватися деформаціям. Деформація правової свідомості – це такий прояв правосвідомості, при якому в людини формуються певні ідеї, уявлення, погляди, знання, почуття і настрої, переживання і емоції, які викривлено (деформовано) відображають юридичну дійсність, що може призводити до правопорушень [2]. У психологічній літературі виділяються наступні види деформацій: правовий інфантилізм (несформованість правової свідомості, яка обумовлена недостатністю правових знань, відсутністю чітко визначених правових установок; образ права в індивідуальній правосвідомості постає у вигляді аморфного утворення з неясними рисами та призначенням), правовий нігілізм (виражається у наявності в його носіїв зневажливого, негативного або байдужого ставлення до права та правової дійсності за відсутності наміру здійснення правопорушень), правовий негативізм (заперечення цінності права як універсального соціонормативного регулятора суспільних відносин і використання з цією метою інших соціальних норм), правовий ідеалізм (абсолютизація людиною ролі права та правових інститутів у регулюванні суспільних відносин), правовий дилетантизм (вільне поводження з законом або оцінювання юридичної ситуації; поверхове чи неадекватне тлумачення правових норм, відсутність системного підходу при їх оцінці, що, в цілому, зумовлено легковажним ставленням до права), правову демагогію (однобічне уявлення про правову дійсність і використання у зв'язку з цим законів для досягнення власних корисливих інтересів), «переродження» правосвідомості (усвідомлене заперечення людиною законів, що супроводжуються наявністю у неї злочинного наміру) [1; 3; 4].

Від сформованості структурних компонентів правосвідомості, від її адекватного (замість деформованого) стану залежить рівень розвитку

правосвідомості особистості як освіченого, свідомого, активного, адекватного, законослухняного, відповідального, справедливого громадянина, який готовий брати участь у розбудові української правової держави, відстоювати свої права та права інших людей, виконувати свої обов'язки та будувати власне життя, керуючись законом.

Список використаних джерел

1. Бочелюк В. Й. Юридична психологія : Навчальний посібник / В. Й. Бочелюк. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 336 с.
2. Загальна теорія держави і права : Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; За ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. – Харків : Право, 2009. – 584 с.
3. Калиновський Ю. Ю. Правосвідомість українського суспільства : генеза та сучасність : Монографія / Ю. Ю. Калиновський. – Харків : Право, 2008. – 288 с.
4. Никитяева В. В. Правопорядок и правосознание как элементы эффективного правового регулирования / В.В. Никитяева // Вестник ВИ МВД России. – 2007. – №2. – 11 с.

Органи самоорганізації населення в контексті децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування

Юрковська Л.Г., викладач кафедри загальноправових дисциплін ННПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, професор *Олійник А.Ю.*

За останні рік в Україні суттєво загострилися традиційні внутрішні проблеми політико-правового та соціально-економічного життя суспільства. Окрім цього, виникли нові зовнішні загрози державному суверенітету, територіальній цілісності нашої країни, а також нові зовнішньополітичні зобов'язання – Україна 16 вересня 2014 року ратифікувала Угоду про асоціацію з ЄС [4]. Вказані обставини, серед іншого, інтенсифікували процеси пошуку оптимальної для України моделі адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування, які мають ґрунтуватись як на імплементації у вітчизняну правову реальність європейських стандартів місцевого самоврядування, передбачених, зокрема, Європейською Хартією місцевого самоврядування [1], так і на національних самоврядних традиціях. Проте у напрацьованих на даний час проєктах реформ досі залишається неврахованим потенціал органів самоорганізації населення (далі – ОСН) для розвитку місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади, що актуалізує обрану тему роботи.

Серед вітчизняних досліджень останніх десятиліть, присвячених питанням правового статусу, повноважень, місця органів самоорганізації населення в системі місцевого самоврядування, можна виділити роботи таких провідних вітчизняних вчених, як О.В. Батанов, В.В. Кравченко, П.М. Любченко, А.Ю. Олійник, М.В. Пітцик, С.Г. Серьогіна, Ю.О. Фрицький та інші, а також дисертаційні дослідження Д.В. Кольцової, Н.В. Мішиної, О.С. Орловського, О.Г. Остапенко тощо. Однак досі залишається повною мірою не розкритим потенціал ОСН як елемента системи місцевого самоврядування, найбільш наближеного до населення.

У зв'язку з вище викладеним, метою даної роботи є з'ясування потенціалу ОСН як елемента системи місцевого самоврядування в